

1.6.2010

6

25.5.2010 pöydälle pantu asia

LAUSUNTO TALOUSARVIOALOITTEESTA MÄÄRÄRAHASTA
YKSITYISISSÄ PALVELUTALOISSA ASUVIEN
PALVELUSETELIKOKEILUUN

Terke 2010-706

TJA Terveyslautakunta päättäneen antaa talousarvioaloitteesta seuraavan esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon:

”Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä tuli voimaan 1.8.2009. Helsingin kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti kaupunginjohtajan 30.9.2009 (67 §) nimittämä työryhmä valmisteli palvelusetelin käytön laajentamisesta selvityksen, joka valmistui 31.1.2010.

Selvityksessä palvelusetelikokeilun ensisijaisiksi pilottihankkeiksi terveyskeskuksessa ehdotetaan suun terveydenhuollon nykyisin maksusitoumuksilla hoidettuja palveluita sekä kaupunginsairaalan endoskopiatoimintaa ja psykiatrian psykoterapioita (yksilö, perhe-, taide- ja ryhmäterapiat). Selvityksen johtopäätöksissä todetaan, palvelusetelin käyttöä on tarpeen pilotoida terveyskeskuksessa ja sosiaalivirastossa mainituissa pilottikohteissa.

Kaupunginhallitus merkitsi 8.3.2010 (274 §) tiedoksi selvityksen palvelusetelin laajentamisesta ja päätti samalla kehottaa terveyslautakuntaa, sosiaalilautakuntaa, teknisen palvelun lautakuntaa, talous- ja suunnittelukeskusta sekä hallintokeskuksen oikeuspalveluja antamaan lausuntonsa työryhmän raportista 30.6.2010 mennessä.

Lisäksi kaupunginhallitus päätti kehottaa terveys- ja sosiaalilautakuntia tekemään kaupunginhallitukselle 30.6.2010 mennessä tarvittavat esitykset palvelusetelilain mukaisen palvelusetelin käyttöönotosta, palvelusetelin arvon määrittämisen linjauksista, palvelusetelityypeistä, palvelusetelien myöntämisperusteista, rekisterinpidosta sekä toimivallan delegoinnista johtosääntömuutoksineen palvelusetelityöryhmän raportissa esitettyjen pilottien toteutusta varten. Pilottien valmistuttua päätetään palvelusetelijärjestelmän mahdollisesta vakiinnuttamisesta. Terveyskeskuksen esitys tullaan käsittelemään terveyslautakunnassa annetussa määräajassa.

Tällä hetkellä terveyskeskuksessa on palveluseteli käytössä kotihoidon

1.6.2010

---

kotisiivouksessa ja rintamaveteraanien avokuntoutuksessa. Terveyslautakunta toteaa, että kokeiluista saatujen kokemusten perusteella päätetään aikanaan palvelusetelien laajentamisesta esimerkiksi kotihoitoon. Aloitteessa mainittu kokeilu yksityisten palvelutalojen tai senioritalojen asukkaiden kotihoitopalvelujen palvelusetelikokeilusta ei siten ole ajankohtainen vielä tulevana vuonna.

Terveyslautakunta haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota aloitteessa mainittuun yksityisiin palveluihin hakeutuneiden ikäihmisten ryhmään. Helsingissä yksityisiä palvelutaloja, hoivakoteja ja senioritaloja on noin 100 ja niissä yhteensä noin 5 500 paikkaa. Kaikki talot eivät anna ympärivuorokautista hoivaa. Yksityiseen taloon siirrytään omasta aloitteesta ja asumisen kustannukset maksetaan itse. Asukas on verrattavissa kotona asuvaan kaupunkilaiseen ja on oikeutettu samoihin palveluihin.

Terveyskeskuksen kotihoito antaa palveluja aloitteessa mainitulla tavalla yksityisissä palvelumuodoissa asuville ikäihmisille, mikäli he eivät hanki näitä palveluja talosta itse. Kotihoidon volyyymiä pyritään jatkuvasti kasvattamaan ja näin tuottamaan riittävät palvelut näillekin asiakkaille. Talousarviossa on varauduttu kotihoidon määrärahojen lisäämiseen jonkin verran ja lisäyksen yksilöidystä kohdentamisesta päätetään myöhemmin.

Mikäli asukkaalla on sosiaaliviraston hoitotasoratkaisu ympärivuorokautiseen hoivaan palvelutalossa ja hän valitsee sosiaaliviraston hyväksymän yksityisen tuottajan, hän voi saada sosiaalivirastolta palveluseteli hoivan kustannusten kattamiseen (ei asumiseen tai ruokaan). Palvelusetelin käyttäjiä on tällä hetkellä 174.

Terveyslautakunta toteaa, että sosiaalivirastosta saatujen tietojen mukaan on käynyt ilmi, että yksityiset tuottajat ottavat jossain määrin asukkaiksi sellaisia ikäihmisiä, joiden kyky suoriutua pakollisista maksuista tiedetään jo etukäteen heikoksi, joten asumisratkaisu käy ennemmin tai myöhemmin taloudellisesti mahdottomaksi. Mikäli ympärivuorokautisen hoivan tarvetta ei ole (eikä siis mahdollisuutta palvelusetelin käyttöön) ja omasta kodista, esimerkiksi vuokra-asunnosta, on luovuttu, voi sosiaalivirasto joutua osoittamaan henkilölle uuden asuinpaikan kaupungin subventoimasta palvelutalossa. Nämä kaikki ovat tätä nykyä ympärivuorokautista hoivaa antavia eli siirtyvän asukkaan tarpeisiin ylimitoitettuja.

1.6.2010

Terveyslautakunta toteaa, että yllä kuvattua vääristymää tulisi kaikin mahdollisin keinoin välttää. Yksityisten palvelutalojen, hoivakotien ja senioritalojen tulisi asukasvalinnassa etukäteen varmistaa ratkaisun taloudellinen realistisuus ja lisäpalvelut tulisi hinnoitella siten, että niiden hankkiminen on asukkaille mahdollista. Tämä on sekä inhimillisesti että taloudellisesti välttämätöntä.

Terveysvaikutusten arviointi

Yksityisen palvelutalon, hoivakodin tai senioritalon asumismuodokseen valinneet ikäihmiset lienevät suurelta osin keskimääräistä hyvätuloisempia. Heillä on samat oikeudet terveyspalveluihin kuin muillakin kansalaisilla. Terveydentilan ja toimintakyvyn heikkeneminen saattaa muuttaa heidän elämäntilannettaan ratkaisevasti ja esimerkiksi ulkopuolisen avun tarve voi lisääntyä suuresti. Näillä tilanteilla on usein myös taloudellisia vaikutuksia, jotka tulee ennakoida siten, että perustoimeentulo ja palvelujen saanti eivät vaarannu. Kaupungin tulee varmistaa, että ikäihmisen valitseman asumismuodon kustannusrakenteen ja palvelutarjonnan sekä kunnallisten palvelujen muodostama kokonaisuus turvaa asianmukaiset palvelut ja yhdenvertaisen ja oikeudenmukaisen kohtelun koko ikäryhmälle.”

Pöytäkirjanote kaupunginhallitukselle.

Lisätiedot:

Nuutinen Hanna-Leena, erityissuunnittelija, puhelin 310 42662

Esittelijä Seija Muurinen ja 8 muuta valtuutettua ovat tehneet aloitteen määrärahan varaamiseksi yksityisissä palvelutaloissa asuvien palvelusetelikokeiluun:

”Helsingissä on ikäihmisille tarjolla asuntoja yksityisissä palvelutaloissa tai senioritaloissa (eivät ole kaupungin ostopalvelua), joihin iäkkäät ihmiset voivat omasta aloitteestaan hakeutua. Monissa yksityisissä palvelutaloissa on maksua vastaan tarjolla erilaisia palveluja, myös hoiva- ja hoitopalveluja. Taloon muuttavalla asukkaalla on kuitenkin oikeus valita, ostaako hän tarvitsemansa palvelut yksityisestä palvelutalosta vai käyttääkö hän kaupungin tuottaman kotihoidon palveluja. Asukas voi saada kaupungin järjestämää kotihoitoa myös yksityiseen palvelutaloon, mikäli hänellä on todettu kaupungin työntekijöiden toimesta kotihoitoon oikeuttava palvelutarve. Yksityisten palvelutalojen ja senioritalojen asunnot rinnastetaan ns. normaalissa asuntokannassa oleviin asuntoihin. Yksityisten

1.6.2010

---

palvelutalojen tuottamasta palvelusta asukas maksaa luonnollisesti koko palvelun hinnan. Sen sijaan kaupungin tuottaman kotihoidon asiakasmaksut on porrastettu tulojen mukaan.

Yksityisten palvelutalojen asukkaille, joilla ei ole mahdollisuutta ostaa talon tuottamia palveluja, tilanne on turhauttava. Asukkaat joutuvat turvautumaan talon ulkopuolelta tuotettavaan kaupungin kotihoidon palveluun, vaikka palvelutarjontaa olisi myös talon sisällä. Tällaisella toimintamallilla tuhlataan olemassa olevia resursseja, eikä malli edistä nykyisin tavoiteltavaa asiakkaiden valinnanvapautta.

Kaupungin kotihoidolla on tulevina vuosina ja vuosikymmeninä suuri haaste palvelujen järjestämisessä, koska iäkkäiden ihmisten määrä ja samalla palvelutarve kasvavat vuosi vuodelta. Henkilöstöä on jo nyt ajoittain ollut vaikea saada lisää samassa suhteessa kuin palveluja tarvitsevien ikäihmisten määrä on kasvanut. Sikäli olisi järkevää hyödyntää kaupungin tuottaman palvelun rinnalla jo olemassa olevia yksityisten palvelutalojen hoiva- ja hoitopalveluja.

Esitän, että Helsingin kaupunki varaa määrärahan kokeiluun, jossa yksityisissä palvelutaloissa asuville asukkaille tarjotaan kaupungin tuottaman palvelun vaihtoehdoksi palveluseleitä hoiva- ja hoitopalveluiden hankkimiseksi. Setelin voisivat saada asukkaat, joilla on todettu palvelutarve kaupungin työntekijän toimesta. Palveluseleitä voitaisiin kokeilla rajatusti joissakin palvelutaloissa, joissa on jo nyt tarjolla kaupungin kotihoidon palveluja vastaavia palveluja.”

Aloitteesta on pyydetty terveyslautakunnalta ja sosiaalilautakunnalta lausunto kaupunginhallitukselle 27.5.2010 mennessä.

Postiosoite

PL 6000
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
terveyskeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Siltasaarenkatu 13
Helsinki 53
<http://www.hel.fi/terveyskeskus>

Puhelin

+358 9 310 5015

Faksi

+358 9 310 42504